

Od Šent-Marjete pri Klevčzu na Dolenjskem. † Naš preljudi gospod župnik Janez Volčič je 14. preteč. meseca umrl. Pokojnik je bil marljiv pisatelj, spreten pesnik, blagi šolski prijatelj in sploh vzgledno-goreč duhovnik. Bog mu daj večni raj!*)

Iz Logatskega okraja. Naš slavni c. kr. okrajni šolski svet krajne šolske svete opominja, da naj obrnejo dejansko zanimanje na dobro stanje, oziroma ustanovitev vrtov. Korist vrtov je jasna. Sadjarstvo in vrtnarstvo naj se povzdigne do take stopinje, na kakoršni so po nekaterih krajih kranjske dežele. Ljudska šola je za ta pouk najbolj pripravna. Poleg tega pa ima ta pouk tudi blažilen uspeh na mlada srca ter je znatnega pomena za нравstveno vzgojo mladine. Treba je tedaj, da se krajni šolski sveti prepričajo o važnosti šolskih vrtov in da svojega zanimanja za sadjarstvo in vrtnarstvo ne izražajo le z besedo, ampak z gmotno podporo, ki ima biti vedno toliko izdatna, da se šolski vrt dobro in uspešno vzdrževati in razvijati more.

Na podlogi te naredbe so stavili krajni šolski sveti v proračun za l. 1888. primerne svote, 10—20 gl., za šolske vrtove v dotičnem kraju. Učiteljeva skrb bodi tedaj, da se ta denar tudi v ta namen porabi. Če pa krajni šolski svet za vrt ne bode hotel storiti ničesar, potem je učitelju odprta pot pritožbe do slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta, in brez dvombe mu bode pomagano. (O tem drugokrat bolj natančneje.)

V tej zadevi ukazuje tudi slavni c. kr. deželni šolski svet, da ima samo krajni šolski svet pravico razpolagati z dohodki šolskega vrta, ker je vrt del šole in ker krajni šolski svet pokriva tudi troške za vzdrževanje vrta.

Zdaj bode menda prepričev konec. Učitelj ima tedaj le dolžnost, da ima šolski vrt v redu, dohodke iz vrta mu bode užel dal krajni šolski svet, če mu jih bode hotel!

Slavno ministerstvo za pouk in bogočastje je izdalo gledé dohodkov šolskih vrtov užel l. 1875. ta-le ukaz**): »Šolski vrt naj se oddá onemu učitelju, kateri je pripravljen šolsko mladino v sadjarstvu in vrtnarstvu poučevati. V tem slučaju naj učitelj uživa tudi dohodke vrta. Pri preseljevanji pa lahko zahteva od svojega naslednika povračilo troškov«.

Ali si nista zadnja dva ukaza nekoliko nasprotna?

Iz Logatec. Naš slavni c. kr. okrajni šolski svet je v 2. dan dec. preteč. l. pod štev. 1215/okr. š. sv. vsem voditeljstvom razposlal to-le zanimivo okrožnico:

»Kakor znano, delajo parlamentarični zastopi užel sedaj priprave za proslavljenje štiridesetletnice vladanja našega najmilostljivejšega gospoda in cesarja.

V prepričanju, da bodo to slavnost nežna srca šolske mladine tudi radostno pozdravila, smatral je c. kr. okrajni šolski svet za umestno, staviti sledeči predlog, po katerem naj bi se kar mogoče enotno postopalo pri slavljenji bližajočega se godu.

Naš po Krasu naseljeni národ, kakor tudi naše občine so preubožne, da bi se mogle ponášati o tej priliki s preširnimi vesellicami, katere bi se gotovo tudi ne zlagale z nazori našega veledušnega vladarja.

Poleg spomina, da je cesarstvo 40 let pod žezlom Njegovega Velikanstva, vzbujaja naj se pri otrocih tudi resen preudarek, da je hvale vredno, izpričati to udanost z vztrajnim, marljivo gojenim delovanjem, čegar uspeh se ohrani kot spominek slavnostne dóbe.

S katerim delom pa bi se otrok našega okraja bolj koristno udeležil dejanskega življenja, in s katerim bi se dete kraških tal na važnejše tožnje tukajšnjega kmetovalca opozorilo kot s zasajanjem drevja?

Okrajni šolski svet hoče zato vzpodbujati, naj bi se vzpomladi na pripravnih prostorih, katere bodo pač v ta namen odkazali rade volje domoljubni posestniki ali pa občina sama, sadili drevoredi ali pa drevesni gajci iz sadnega ali pa tudi iz gozdnega drevja.

V prvi vrsti naj bi se porabila v to ime drevesca iz šolskih vrtov ali pa naj bi se naročila potom c. kr. kmetijske družbe. Gozdna drevesca dóbe se za to svrho zastoj iz okrajne drevesnice v Gorénjem Logatci.

Iz šolskega vrta Dolenje-logaškega bi se dobilo pač tudi za nizko ceno sadnih drevesec.

Nasadi bi se potem morali primerno zavarovati ali ograditi, da bi se njih pomen ne pozabil.

Saditi bi imeli na vsak način otroci sami, učitelji naj bi jih pri tem le nadzorovali in poučevali.

*) Blagi pokojnik je bil tudi star, zvest prijatelj in podpornik našemu listu — „Učiteljskemu Tovarišu“. Čast bodi njegovemu spominu!

Uredn.

**) Ukaz ima datum: 3. nov. 1875. l., št. 15690.

Pis.

S tem svojim sklepom hotel je okrajni šolski svet ponuditi razmeram tukajšnjega okraja prikladen navod, nikakor pa ni nameroval v tej zadevi kakorkoli vplivati na učiteljstvo, ali pa zahtevati, da tak vpliv nasproti prebivalstvu v porabi.

Ako pa bo našla ta misel v dotičnih krogih soglasen odmev, bilo bi okrajnemu šolskemu svetu to le v prijetno zadoščenje zato, da je kot prvi izrazil s pravim nasvetom domoljubne želje dotičnih somišljenikov.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci v 2. dan decembra 1887. l. *Russ l. r.*

Iz Ljubljanske okolice. V Šent-Vidu nad Ljubljano je šola zaprta, ker razsajajo tu kozé. Tudi v Siski, v Mostah in drugod v okolici se širi ta bolezen.

V 28. dan preteč. meseca je učiteljski »klub« (iz Ljubljanske okolice) imel v gostilnici pri Virantu sejo, pri kateri se je mej drugim tudi govorilo o družbinskem življenji učiteljevem. Nadejamo se, da nam boe kdo gg. tovarišev o tej skupščini kaj več povedal.

Iz Ljubljane. Čestitanje svetemu Očetu. Deželni zbor je v 16. dan preteč. meseca po dr. Poklukarjevem predlogu enoglasno sklenil:

Deželni zbor najspoštljiveje čestita Njegovi Svetosti papežu **Leonu XIII.** k petdesetletnici Njegovega mašništva, in gospod deželnega glavarja prosi, naj to čestitko primérnim potom sporoči svetemu Očetu.

Mestni zbor Ljubljanski je v seji v 23. dan preteč. meseca po predlogu gospoda odbornika profesorja Tomo Zupana tudi soglasno vzprejel sledeči nasvet: »Ljubljanskega stolnega mesta zbor čestita papežu **Leonu XIII.** k zlati maši prosee Njega Svetost apostolskega blagoslova za mesto Ljubljano. Gospod zupan se vabi, naj bi ta sklep pravim potom blagovolil uročiti svetemu Očetu. — Mestni magistrat pa se pozivlje, naj v 31. dan decembra 1887. l. v večer razsvetli mestno hišo bivalcem glavne mesta v posnemo.

Temu lepemu čestitanju pridruži se gotovo tudi vse katoliško slovensko učiteljstvo ter obeta, da z izročeno mladino boe hodilo po poti, katero nam kaže namestnik Kristusov — po poti, katera edina pelje k prosveti, k napredovanju, k miru.

— Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta v 28. dan nov. preteč. leta. Odobri se, da se enorazredna nemška mestna deška ljudska šola v Ljubljani začéni od šolskega leta 1888/89. razširi v dvorazrednico, ako temu pritrdi tudi deželni odbor. Učitelj v Litijskem šolskem okraji (Ferd. Strel) je bil koncem meseca nov. preteč. l. umirovljen, in je dobil primerno odpravnino. II. učiteljska služba v Mirni Peči oddala se je gspdc. Ernestini Clarici, učit. služba na enorazredni ljudski šoli v Gotenici pa tamkajšnjemu začasnemu učitelju g. Franu Höglér-ju, II. učit. služba v Gradu pri Bledskem jezeru učiteljici v Šent-Petru pri Novem Mestu, gspdc. Katarini Droll, in II. učit. služba na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Kropi na Gorenjskem pa učiteljici na Dobrovi, gspdc. Leopoldini Rozman. (Glej »Premene pri učiteljstvu« v 24. l. »Učit. Tovariša« 1887. l.) — Nakazale so se mnogim učiteljem nagrade za poučevanje v kmetijstvu, za presežno poučevanje, za nam. poučevanje v krščanskem nauku in za poučevanje v ročnih delih.

— Iz deželnega zbora. V 22. dan preteč. meseca je v VIII. seji deželnega zbora poslanec g. profesor Šuklje v imenu finančnega odseka o peticijah učiteljev litijskega, črnomaljskega in postojnskega okraja za zboljšanje učiteljskih plač poročal tako-le: »Lahko se skupno poroča o teh prošnjah, ker se večinoma strinjajo učiteljske zahteve. Tako želé učitelji, naj se v uštevna službena leta ušteje tudi provizorna doba, katero je učitelj prestal pred učiteljskim izpitom. Finančni odsek ne more predlagati, da se ustreže tej želji. Z jedne strani zabranjuje to drž. šolski zakon z dne 14. maja 1869, deželni zastop ni kompetenten, predrugaciti dotični §. 56. državnega zakona, in tudi državnemu zboru ni volja ukreniti tako spremembo. Bila bi pa tudi kvarna za razvoj kranjskega šolstva. Interes naših šol zahteva, da se učitelji vsaj večinoma popolnem kvalifikovani ter se izkazejo z zakonitimi učiteljskimi svedočbami. Baš ta določba, da se službena doba ušteva stoprav z dovršenim učiteljskim izpitom, bila je dosihmal jako važen nagib k temu, da učitelji ne odlašajo s svojimi izpiti. Vseled tega nasvetuje finančni odsek, da se dotična točka učiteljskih peticij odkloni.

Isto nasvetuje finančni odsek pri dveh drugih točkah; učitelji namreč Postojnskega in Litijskega okraja potezajo se za 35letno službeno dobo mesto dusedanje 40letne ter želé razvrstitev